

Ombudsmanovi se daří napravovat chyby úřadů i prosazovat systémové změny. Práci za rok 2023 shrnul ve výroční zprávě

25.4.2024 - | Kancelář veřejného ochránce práv

„V našich zprávách během roku většinou popisujeme právě problémové případy. Rád bych ale podtrhnul, že jednotlivá pochybení úřadů představují jen pohled na jednu stranu celku. Na té druhé je za loňský rok 97 % šetření, kdy úřady svá pochybení nakonec napravily. A to je optimistická statistika,“ uvedl ombudsman Stanislav Křeček.

Zmínil také několik konkrétních případů, kdy v loňském roce úřady s jeho přispěním svůj přístup změnily. Nejvíc podnětů řeší ombudsman tradičně v oblasti sociálního zabezpečení, vloni jich v této oblasti vyřídil přes 1 400. Pomohl například ženě k osmisetisícovému doplatku invalidního důchodu i výraznému zvýšení vyplácené částky, když Česká správa sociálního zabezpečení po zprávě ombudsmana ženě zpětně započítala i dobu studia (str. 69 výroční zprávy).

Podobně pomohl zásah ombudsmana například také rodině chlapce s autismem, která několik let usilovala o přesunutí dočasné autobusové zastávky dál od oken jejich domu. (str. 79 výroční zprávy).

„Mne vždy nejvíc těší, když pomoc lidem s konkrétními problémy nakonec vyústí v systémovou změnu. To se povedlo například v otázce přítomnosti rodičů u jejich dětí v nemocnici. Dřív zdravotnická zařízení postupovala různě a to vedlo k nedorozuměním i konfliktům mezi zdravotníky a rodiči. Vloni Ministerstvo zdravotnictví po letech jednání vydalo metodiku, kde pravidla pro nemocnice sjednotilo,“ ocenil zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm a doplnil, že na metodice aktivně spolupracovali také právníci Kanceláře ombudsmana (str. 54 výroční zprávy).

Jednotných pravidel se díky dvěma ombudsmanským šetřením okolností demolice historických domů v Praze a Brně dočkali také památkáři. Nejen jim, ale například i pracovníkům stavebních úřadů bude sloužit metodika Památkové inspekce Ministerstva kultury pro posuzování kulturně-historických hodnot staveb, které nejsou památkově chráněné (str. 90 výroční zprávy). Zároveň Ministerstvo kultury v reakci na šetření ombudsmana přislíbilo, že s Ministerstvem pro místní rozvoj projedná lepší vymáhání takzvané předběžné ochrany staveb, u kterých se teprve rozhoduje o jejich možném prohlášení za kulturní památku.

Ombudsman v roce 2023 dokončil sedm výzkumů. Zkoumal přístupnost staveb, a to jak z pohledu stavebního práva (str. 84 výroční zprávy), tak prostřednictvím zkušeností lidí s postižením (str. 128 výroční zprávy). Věnoval se také zkušenostem matek v oblasti zaměstnávání (str. 121 výroční zprávy), kontaktům dětí s vězněnými rodiči (str. 56 výroční zprávy), otázkám kolem ochrany zvířat proti týrání (str. 93 výroční zprávy), regulace pachových látek (str. 92 výroční zprávy), zajišťování bydlení pro lidi ze zranitelných skupin (str. 123 výroční zprávy) nebo poskytování zdravotní podpory dětem ve školách (str. 122 výroční zprávy).

„Sledovali jsme také, co brání rychlejšímu a účinnějšímu rušení ústavů a rozvoji komunitních sociálních služeb. Mezi zásadní překážky patří například nízké povědomí veřejnosti o tom, co život v ústavu skutečně znamená. S tím pak souvisí nízká a kolísavá politická vůle ke změně,“ shrnul zástupce ombudsmana výzkum věnovaný deinstitucionalizaci s tím, že prosazování práva lidí s postižením na nezávislý život v komunitě je jedno ze zásadních dlouhodobých témat.

Největší očekávanou výzvou pro úřad ombudsmana je v roce 2024 podle obou představitelů připravovaný vznik dětského ombudsmana a proměna veřejného ochránce práv v takzvanou národní lidskoprávní instituci (NHRI). Novelu zákona o veřejném ochránci práv, která by obě změny umožnila, podpořila vláda na počátku dubna. „Na přípravě novely jsme se podíleli v rámci pracovní skupiny ministra pro legislativu. Její přijetí a vznik dětského ombudsmana i takzvané NHRI by představovalo důležitý krok v posílení ochrany nejen práv dětí, ale lidských práv obecně,“ uzavřel ombudsman Stanislav Křeček.

https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsmanovi_se_dari_napravovat_chyby_uradu_i_prosazovat_sys_temove_zmeny-praci_za_rok_2023_shrnul_ve_vyrocní_zprave